

Nr 29.

Ankom till Riksdagens kansli den 28 mars 1911, kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående ändrade bestämmelser rörande sådan försäljning af vin och öl, som afses i 15 § i förordningen angående försäljning af vin och öl.

Uti en inom Andra kammaren afgifven och till lagutskottet hänvisad motion, nr 75, har herr *G. Kronlund* hemställt, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till ändring i kungl. förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning af vin och öl i syfte att rättighet att idka försäljning genom kringföring af öl från nederlag, upprättadt i annan kommun än där bryggeriet, som inrättat nederlaget, är beläget, endast må utöfvas i samma ordning som § 13 i nämnda förordning stadgar angående rätt att försälja öl till afhämtning.

Till stöd härför har motionären anfört följande:

»Enligt gällande lag äga de, som tillverka maltdrycker, d. v. s. bryggerierna, rätt att utan någon som helst ansökan inom planlagdt område i stad idka försäljning af öl genom kringföring.

De städer, som icke äga några bryggerier, undgå emellertid icke att på ofvannämnda sätt blifva öfversvämmade af maltdrycker, enär i dylika städer vanligtvis finnas ölnederlag, upprättade af bryggerier från närgränsande orter.

Sålunda fanns det i staden Tidaholm under år 1910 icke mindre än tre ölnederlag, under det att icke något bryggeri existerade i staden.

Rätten att sålunda i stad försälja öl ej allenast från i staden beläget bryggeri utan äfven från nederlag, upprättadt af andra orters bryggerier, inverkar i hög grad menligt för nykterhetssträfvandena inom ett samhälle,

då såväl Konungens befallningshafvande som de kommunala myndigheterna med afseende därå icke kunna något bestämma.

Trots allt hvad nykterhetsvännerna åtgjort inom staden Tidaholm för att minska och försvåra åtgången af malt- och spritdrycker — under 1910 har sålunda ölutskänkning endast ägt rum från stadshotellet därstädes — har likväl ölkonsumtionen inom staden under nämnda år just till följd af dessa ölnederlag varit ganska betydlig. Enligt meddelande från åtskilliga stadsfullmäktige i staden har endast från ett enda ölnederlag omsättning under hvardera af sommarmånaderna uppgått till cirka sju- å åtta hundra kronor. Då de andra båda ölnederlagen hafva fullt lika goda affärslägen för sina nederlag i staden, finns det ingen anledning att tro, att deras omsättningssiffra varit mindre, hvadan omsättning från de trenne ölnederlagen alltså under sommarmånaderna uppgått till omkring tvåtusen kronor per månad, ett betydande belopp, nedlagdt på rusdrycker inom ett samhälle, bestående hufvudsakligen af mindre bemedlade.

Detta slags ölförsäljning har för öfrigt gifvit anledning till åtskilliga oordningar och obehag; sålunda har det ej varit ovanligt att se personer samlade i stallar och uthus, där förtärande betydande kvantiteter öl från nederlagen.

För detta år ha tvenne af dessa nederlag indragits i Tidaholm, men endast mot det att tvenne ölutskänningsrättigheter fått af nederlagens innehafvare inrättas i staden.

I tillvaron af dylika ölnederlag, som utan något slags tillstånd få inom stadssamhällena upprättas, och från hvilka pågår en obegränsad ölförsäljning, synes mig förefinnas en lucka i lagstiftningen, hvilken lucka i hög grad gör nykterhetsverksamheten inom månget stadssamhälle illusorisk. Denna lucka synes mig därför af lagstiftaren böra fyllas.

Ett fullständigt förbud mot kringförandet och försäljning af öl i städerna liksom på landet vore naturligtvis det effektivaste medlet, men torde väl stöta på allt för stort motstånd för att kunna med utsikt om framgång föreslås.

Däremot kan man med skäl ifrågasätta, huruvida icke åtminstone rättigheten att idka försäljning genom kringföring af öl från nederlag, upprättadt i annan kummun än den där bryggeriet vore beläget, borde beviljas i samma ordning som i 13 § af kungl. förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning af vin och öl är stadgadt för tillåtelse att försälja öl till afhämtning.

Därigenom skulle man åtminstone få någon damm mot ett stadssamhälles öfversvämning af maltdrycker från främmande orter.»

I anledning af hvad af motionären sålunda anförts, vill utskottet erinra därom, att försäljning till afhämtning ej får ske från sådant nederlag af utom staden tillverkad öl, som i motionen omförmäles, i annan ordning än för dylik försäljning i allmänhet är stadgad d. v. s. för närvarande efter tillstånd af Konungens befallningshafvande efter inhämtande beträffande annan stad än Stockholm af magistratens yttrande. I fråga om utskänkning från sådant nederlag gälla naturligtvis vanliga regler. Utan särskildt meddeladt tillstånd kan alltså försäljning från dylikt nederlag endast ske genom kringföring, dock endast inomhus och till därstädes boende.

I en vid 1907 års riksdag afgifven motion yrkades sådan ändring i 15 § 1 mom. af förordningen angående försäljning af vin och öl, att försäljning genom kringföring däraf endast måtte få bedrifvas i stad, där tillverkningen skedde, af den som tillverkat dryckerna. Denna motion blef på hemställen af lagutskottet af båda kamrarna afslagen. I sitt utlåtande i ämnet erinrade utskottet, att det af förarbetena till nämnda paragraf framgick, att, då man underlåtit att däri inlägga något hinder för tillverkare af vin och öl att kringföra sina varor till försäljning äfven i annan stad än den, där tillverkningen ägde rum, anledningen därtill varit förnämligast, att man i afnämarnas intresse icke velat tillskapa något monopol för tillverkare på platsen; och hade man ansett, att ej heller ur nykterhetssynpunkt några vägande erinringar kunde framställas mot en sådan anordning. Äfven hade hänsyn måst tagas till att på många håll finnes bryggerier, anlagda på landet. Dessa bryggerier skulle genom den föreslagna inskränkingen blifva alldeles uteslutna från möjlighet att inom stads område genom kringföring afyttra den tillverkade varan, hvilket blefve särskildt menligt för bryggerier, anlagda i närheten af någon stad och afsedda hufvudsakligen för tillfredsställande af konsumtionens behof inom samma stad.

Hvad 1907 års lagutskott sålunda anförde, synes i hufvudsak äga tillämpning äfven med afseende å nu förevarande framställning. Att, såsom i motionen antydes, beträffande detta slag af kringföring göra skillnad mellan de fall, där kringförandet från ett utom staden beläget bryggeri till konsumenternas bostäder förmedlas genom anlåtande inom staden af någon särskild lokal (»nederlag»), och de fall, då så ej är händelsen, synes ej vara lämpligt. Enligt motionärens förslag skulle visserligen rätten att från ett utom staden beläget bryggeri kringföra öl till försäljning kunna tillåtas efter pröfning för hvarje fall af Konungens befallningshafvande i samma ordning som gäller för försäljning till afhämtning. Men genom att sålunda göra tillverkarens rätt beroende af ett tills vidare

meddeladt tillstånd, som när som helst kan återkallas, synes den förmån, som man, på sätt ofvan nämnts, genom den nu gällande anordningen velat bereda såväl tillverkaren som konsumenten, blifva dem beröfvad.

Då i allt fall genom en sådan lagstiftning, som här afses, fara skulle uppstå, att bryggerier med sådana tillkommande än vidsträcktare försäljningsrätt skulle i stället komma att anläggas inom staden, skulle i nykterhetens intresse föga vara vunnet genom motionärens förslag.

På grund af hvad utskottet sålunda anfört, får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 28 mars 1911.

På lagutskottets vägnar:

ERNST HÅKANSON.

Reservation

af herr *Petrén* beträffande utskottets motivering.

Herrar *Söderbergh*, *Lindhagen*, *Pettersson* i Södertälje och *Olsson* i Broberg hafva begärt få antecknad, att de icke deltagit i behandlingen af detta ärende inom utskottet.
